

Xeografía do encontro

Poesía Un chanzo máis na imbricación, xa habitual en Baldo Ramos, entre a fotografía e a palabra escrita

O ourego e o compás ·

Baldo Ramos ·

Fundación Curros

Enríquez, 2007 ·

79 páx · Non venal

Desde o momento no que compuxo os seus primeiros libros de artista, como, por exemplo, *Ut pictura poesis*, manifestaba ben ás claras Baldo Ramos o desexo por establecer un diálogo interno entre a palabra e a imaxe pois sempre se mesturan os poemas con deseños, letras chinesas, reproducións de cadros e mesmo coa propia caligrafía do autor actuando a xeito de elemento visual. A partir de entón, cada nova obra viña ser un chanzo máis nesta imbricación entre ambas as artes mentres o seu nome ía adquirindo cada vez maior peso nos campos da pintura e da poesía como o demostran as numerosas exposicións nas que ten participado na súa faceta de artista plástico e os premios literarios que galardoa a súa obra escrita (caso do Concello de Carral, o Celso Emilio Ferreiro ou, máis recentemente, o IV Certamen de Poesía Hispanoamericana Víctor Jara). Neste sentido, non debe estrañarnos que *O ourego e o compás* –o máis recente poemario de Baldo Ramos, reeditado pola Fundación Curros Enríquez tras da primeira edición feita pola revista *Casa da Gramática* en 2006- volva afondar no encontro entre os versos e as imaxes, aínda que, neste caso, opte o autor por explorar a arte da fotografía en detrimento do debuxo que ten unha presenza moi reducida no volume.

As fotos, de elementos da natureza e de construcións humanas, pretenden mostrar, como di Xavier Castro Rodríguez no prólogo, o “Continente terreal e contido humano nunha silenciosa e

tácita interdependencia” que tamén se explora nos propios textos. Así, procúrase a “xeografía do encontro” entre a terra e o ser que a habita, representados ambos os dous mediante o recurso aos símbolos do ourego (a orixe, a raíz) e o compás (o periplo vital, a ruta que cada quen traza sobre os camiños). De aí que os topónimos, tan presentes nos poemas, sexan un elemento moi significativo pois non só evocan os lugares da infancia do eu (Anxeriz, Callarriba, Sobrado, Val do Oza, etc.) senón que traen ecos de algúns dos grandes *topoi* literarios (o Caurel de Novoneira, Harar coas pegadas de Rimbaud ou o Barbantes natal de Manuel Vilanova).

Ademais, na obra reencontrámonos cos temas recorrentes na poética de Baldo Ramos: a memoria como capacidade que caracteriza ao ser humano (“Somos fillos da memoria/

semente que prende entre as resmas do ourego”), a reflexión sobre o poder da palabra (“a man dubida// sabe que nas palabras se agocha/ a verdade das cousas (...) a man dubida// sente/ que as palabras saben máis/ do que a memoria lembra”) e o paso do tempo representado por un río que flúe entre os dedos achegándonos á derrota e á morte. Fronte a isto, o poema aporta sabedoría e esperanza pois grazas a el chegamos tamén á beleza, unha sorte de “ficción na que o real/ só é un verso desbotado”. Velaí que o poeta, como “o calígrafo, o amanuense percorre vastos territorios do corazón, o pensamento e a patria onde sempre hai un sentimento rotundo para os seus”, como di Xavier Castro, o desexo de cartografar a xénese e a meta da nosa vida.

// Teresa Seara